

ed. Physical training and sports with the aesthetic training complete each other. In result, the music is a means in sport achievements of the young generation, a side that contains the content of physical training and sports, becomes an everlasting friend of the sportsman in life.

REFERENCES:

1. Law about Education of Azerbaijan Republic. – Baku : Oyretmen, 1993.
2. Law about Physical Training and Sports of Azerbaijan Republic // Olimpiya dunyasi. – 2009. – September 7.
3. Kazimov N.M. Pedagogic / N.M. Kazimov, E.Sh. Hashimov. – Baku : Maarif, 1996.
4. Mahmudov M.C. Education Systems in the World / M.C. Mahmudov. – Baku : Mutercim, 2014. – 479 s.
5. Mahmudov M.C. Bolonya process: problems, perspectives, realities / M.C. Mahmudov. – Baku : Elm ve tehsil, 2009. – 503 s.
6. Maharremzade M. Psychological and Social Bases in Physical Training / M. Maharremzade . – Tebriz : Peyam Nur, 2004. – 240 s.
7. Matveyev L.P. Theory and Method of Physical Training : I part / L.P. Matveyev. – I edition. – Moscow, 1976.
8. Pashayev E.X. Pedagogics / E.X. Pashayev, F.A. Rustamov. – Baku : Casioglu, 2002.

УДК 81'243:378.14=133.1

АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ФРАНЦУЗЬКОЇ)

Заволока С.І., старший викладач
кафедри іноземних мов

Одеський національний економічний університет

У статті розглядаються форми організації самостійної роботи студентів із метою активізації пізнавальної діяльності студентів у навчальному процесі. Здійснено спробу довести, що самостійна робота є найвищою формою навчальної діяльності за критерієм саморегуляції, а також найважливішою і невід'ємною частиною іншомовного навчання. Автор наводить приклад позааудиторних завдань для самостійної роботи студентів, що сприяє формуванню навичок роботи з іншомовними фаховими джерелами інформації (читання, переклад), а також навичок усного мовлення (говоріння та аудіювання).

Ключові слова: поняття «самостійна робота», організація самостійної роботи студентів, ефективність застосування самостійної роботи, самостійна робота студентів з іноземної мови, роль самостійної роботи у навчальному процесі.

В статье рассматриваются формы организации самостоятельной работы студентов с целью активизации познавательной деятельности студентов в учебном процессе. Произведена попытка доказать, что самостоятельная работа является высшей формой учебной деятельности по критериям саморегуляции, а также самой главной и неотъемлемой частью иноязычного обучения. Автор приводит пример внеаудиторных заданий для самостоятельной деятельности студентов, что способствует формированию навыков работы с иноязычными профессиональными источниками информации (чтение, перевод), а также навыков усной речи (говорение и аудирование).

Ключевые слова: понятие «самостоятельная работа», организация самостоятельной работы студентов, эффективность применения самостоятельной работы, самостоятельная работа студентов по иностранному языку, роль самостоятельной работы в учебном процессе.

Zavoloka S.I. ASPECTS OF STUDENTS' INDEPENDENT WORK ORGANIZATION IN THE HIGHER EDUCATION INSTITUTES IN THE SUBJECT "FOREIGN LANGUAGE" (FRENCH)

The article dwells on the form of independent work of students in order to stimulate their cognitive activity in the learning process. It is attempted to prove that independent work is the highest form of learning activities regard self-regulation criterion, as well as important and integral part of foreign language teaching. The author gives an example of out-of-class assignments for students' independent work that promotes skills with foreign professional sources of information (reading, translation) and the formation of oral communication skills (speaking and listening).

Key words: concept of "students' independent work", organization of students' independent work, effectiveness of using independent work, independent work of students in the subject "Foreign language", role of independent work in the learning process.

Постановка проблеми. Організація самостійної роботи студентів є тією проблемою педагогічної теорії та практики, яка має давню історію, її вивченням займалось широке коло дослідників. Нині навчальна ситуація у вищих навчальних закладах змінилась. Відбувається перехід на багаторівневу підготовку спеціалістів, що вимагає дослідження особливостей самостійної пізнавальної діяльності на різних рівнях та визначення шляхів підвищення ефективності самостійної роботи студентів, форм її організації.

Деякий час у вищих навчальних закладах застосовувалась інформативна методика викладання матеріалу студентам. Вважалось, що студент більше знатиме, якщо спланувати більші та триваліші лекції. Але на сьогодні перевага надається самостійній роботі студентів, ця форма навчального процесу дає високі результати у самовдосконаленні особистості та забезпечує оптимальне засвоєння матеріалу. Самостійна робота є важливим засобом формування самостійності у здобуванні знань, яка реалізується у пізнавальних інтересах студентів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аспекти організації самостійної роботи студентів розглянуто у дослідженнях багатьох вітчизняних педагогів (В. Бондар, Г. Гецав, Н. Кічук, Н. Кузьміна та інших. Дослідження В. Безпалька, Г. Селевко, Є. Полата, М. Карпіна та ін.). Їх аналіз свідчить про те, що на сучасному етапі самостійна робота студента пов'язана з інформаційними технологіями і не може існувати без їх застосування, а теоретичні аспекти інформаційних технологій не розроблені повною мірою, тому не можуть використовуватись у процесі професійної підготовки в широкому колі, потребуючи вдосконалення [4; 5]. Проблемам організації самостійної роботи студентів під час вивчення іноземної мови присвячено дослідження Н. Журавської, Л. Онучак, С. Заскалені та ін. [2].

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в розгляді організації та ефективності застосування самостійної роботи студентів під час вивчення іноземної мови (французької) як в аудиторії, під час занять, так і поза нею, тобто вдома.

Виклад основного матеріалу дослідження. Самостійна робота студентів вищих навчальних закладів є однією з форм організації навчального процесу. Головною метою самостійної позааудиторної роботи з іноземної мови (французької) є формування мовленнєвої, професійної компетенції, розвиток самостійності, індивіду-

альності як рис особистості, формування позитивного ставлення до процесу самоосвіти. Особливість дисципліни «Іноземна мова (французька)» полягає у формуванні вмінь і навичок користування іноземною мовою як засобом створення особистих зв'язків та отримання професійної інформації. Вона є багатофункціональною, виховує самостійність, відповідальність та дає змогу максимально індивідуалізувати процес навчання.

Організація самостійної роботи студентів у вищих навчальних закладах є дуже важливою ланкою системи управління якістю освіти у навчальному закладі. Самостійна робота є однією з форм прояву творчої активності, самоосвіти та тісно пов'язана з навчальною діяльністю студентів на заняттях. Під самостійною роботою розуміють різновиди індивідуальної та колективної діяльності студентів, які відбуваються вдома, в аудиторії чи поза нею, за завданнями, які були дані безпосередньо викладачем. Основним завданням у навчанні студентів є планування, організація та реалізація самостійної роботи. Важливе завдання для викладача – навчити студентів мислити. Самостійна робота має не зводитись до виконання домашнього завдання, але містити всі види індивідуальної роботи, як в аудиторії, так і поза нею [1].

Ефективна організація самостійної роботи студентів із боку викладача передбачає:

- формування мотивації вивчення іноземної мови (умовою будь-якої цілеспрямованої діяльності студента є установка, тобто готовність до певної активності. Тому студент має виробити в собі внутрішню потребу в самостійній роботі);
- діяльність, спрямовану на розвиток навичок самостійної роботи з читання, аудіювання, говоріння, письма;
- навчання студентів роботі з технічними засобами;
- діяльність, спрямовану на розвиток ефективної роботи зі словниками та довідковою літературою.

Для ефективної самостійної роботи студентів під час занять в аудиторії та поза аудиторією викладачі кафедри іноземних мов ОНЕУ розробили низку навчально-методичних посібників:

- «Французько-український термінологічний словник для спеціальностей «Маркетинг», «Експертиза товарів та послуг», «Туризм», «Готельно-ресторанна справа»;
- «Навчальний посібник «Сфера послуг у діалогах» призначений для студентів спеціальностей «Туризм», «Готельно-ресторанний бізнес», «Фінанси та кредит» французькою мовою;

– «Практикум до самостійної роботи студентів «Ділова французька мова»;

– «Методичні розробки до вивчення й використання ділової документації з французької мови».

Важливим елементом самостійної навчальної діяльності студентів під час оволодіння іноземною мовою є використання відеоматеріалів. Робота з такими матеріалами урізноманітнює діяльність студентів, підвищує рівень мотивації вивчення іноземної мови, дає можливість працювати з аутентичними зразками мови, що є особливо актуальним з огляду на відсутність іншомовного оточення. Використання сучасного, актуального й цікавого відеоматеріалу сприяє підвищенню пізнавальної активності студентів, надає їм можливість отримати великий обсяг соціокультурної інформації. Завдання, що виконуються перед переглядом відеозапису, містять вправи на прогнозування змісту фільму, роботу з лексикою, налаштування студентів на сприймання відповідного матеріалу, активізацію фонових знань. Варто звернути увагу на те, що низка вправ сприяє активізації не лише лексичного, але й граматичного матеріалу. Перегляд відеоматеріалів та виконання вправ сприяє розвитку пам'яті, уваги, логічного та творчого мислення, а також поглибленню знань студентів про країну, мова якої вивчається.

Залучення до навчального процесу інформаційних технологій (включаючи самостійну роботу студентів) дає доступ до аутентичних джерел інформації, можливість спілкування з носіями мови, використовуючи блоги, соціальні мережі. Більшість французьких газет і журналів має web-сторінки: <http://www.l'Expansion.fr>, <http://www.lepoint.fr>, <http://www.lemonde.fr>, які доцільно рекомендувати для виконання пошукових та творчих завдань. Залучення навчальних сайтів <http://www.lepointdufle.net/cours-de-francais.htm>, <http://lexiquefle.free.fr>, www.mesesercices.com сприяє покращенню знань граматики та лексики. Самостійна робота з сайтами <http://www.ciep.fr/DELF,DALF>, <http://www.ciep.fr/tester/testlang> дає змогу студентам перевірити свої знання на рівень володіння мовою та підготуватися до складання іспиту, з можливістю отримати сертифікат за стандартами Євросоюзу.

Одним із шляхів досягнення підвищення мотивації може бути максимальне наближення навчальних завдань для самостійної роботи студентів до:

1) реального життя, імітації ситуації повсякденної діяльності. Прикладом такої побудови процесу навчання є комплекс

Franzais.com видавництва CLE (A1, A2), що складається з основного підручника і робочого зошита;

2) розвитку навичок професійної діяльності. Прикладом такої побудови процесу навчання є комплекс *Travailler en franzaais en entreprise* видавництва Didier (A2, B1), який складається з основного підручника й аудіоматеріалу.

Традиційно самостійна робота студентів займає вагомe місце у процесі оволодіння іноземною мовою (французькою), особливо під час засвоєння лексичного, граматичного матеріалу, розвитку навичок писемного мовлення та читання. Підручники, довідники, словники, технічні засоби та мережа Інтернет надають студентам можливість самостійно опрацьовувати матеріал та удосконалювати знання з іноземної мови. Але роль викладача є важливою під час організації самостійної роботи студентів. Викладач має навчити студентів правильно організувати свою самостійну роботу, також навчити їх користуватись різними фаховими джерелами інформації, але все має проходити безпосередньо під наглядом викладача. Самостійна робота буде ефективною лише в тому разі, якщо студенти зацікавлені в її виконанні.

Самостійну роботу можна поділити на види:

– вона ведеться під час аудиторних занять під контролем викладача (у формі консультацій, заліків, іспитів);

– вона ведеться поза аудиторією під час виконання домашніх завдань творчого та навчального характеру.

З огляду на обмежений обсяг годин у навчальному плані, студентам доцільно давати більшу кількість домашніх завдань, регулюючи типи вправ в аудиторії і вдома. Для домашньої роботи доцільніші вправи, що вимагають роботи довгострокової пам'яті, наприклад асоціативне мислення.

Домашнє завдання створює можливість для екстенсивної роботи, наприклад запам'ятовування лексики, рецептивних навичок.

Під час виконання домашнього завдання студенти мають право самостійно обирати тему роботи, консультуватись один з одним, повторювати матеріал. Навчально-методичні програми з дисципліни «Іноземна мова (французька)» містять матеріал для домашньої роботи, до якого включено різні вправи, що дають змогу закріпити матеріал, пройдений в аудиторії (оригінальні тренувальні вправи з граматики – підстановка, вживання потрібної форми, виправлення помилок, трансформація речення).

Домашня робота є ланцюжком між аудиторними заняттями й позааудиторними,

тобто вона закріплює вивчене і може використовуватись перспективно, наприклад для ознайомлення з матеріалом, який буде вивчатись на наступному занятті.

Організація самостійної роботи студентів підпорядкована деяким вимогам:

1) систематичність і безперервність (тривала перерва в роботі з навчальним матеріалом негативно впливає на засвоєння матеріалу. Через несистематичність самостійної роботи неможливе досягнення високих результатів у навчанні);

2) послідовність у роботі (послідовність означає чітку упорядкованість, черговість етапів роботи. Під час читання конспекту лекцій, книги, навчального посібника не має лишатись нічого нез'ясованого);

3) правильне планування самостійної роботи (має бути правильно і чітко спланована самостійна робота і тільки за таких умов можна досягти високих результатів);

4) використання відповідних способів роботи (багато студентів, читаючи підручник, зразу його конспектують, не розібравшись. Таким чином вони втрачають важливий елемент самостійної роботи – глибоке осмислення матеріалу);

5) ретельне керівництво викладача (орієнтація студентів у переліку джерел за фахом, організація спеціальних занять, підготовка навчально-методичної літератури, рекомендацій тощо для успішного написання ділового листа, резюме, анотації).

Висновки з проведеного дослідження.

Отже, самостійна робота студентів є дуже важливою, адже вона є складовою частиною системи навчання у вищих навчальних закладах. Самостійна робота вимагає системного підходу і має бути побудована на єдиній методичній основі. Під час організації самостійної роботи у вищому навчальному закладі перед студентами мають бути

визначені зміст та мета самостійної роботи, план, організаційно-методичне забезпечення та форми контролю. Водночас організація самостійної роботи у вищих навчальних закладах має вдосконалюватись. Самостійній роботі треба приділяти більше уваги і з боку студентів, і з боку викладачів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: пособие для учителя / Н.Д. Гальскова. – М. : АРК-ТИ, 2000. – 136 с.

2. Глотова О.В. Підвищення ефективності самостійної роботи студентів іноземної мови за рахунок використання сучасних технологій // О.В. Глотова // Актуальні питання викладання іноземних мов у ВНЗ та самостійна робота студентів в умовах кредитно-модульної системи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 100 с.

3. Журавська Н.С. Період «нового виховання» в системі освіти Франції / Н.С. Журавська // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. / М-во освіти і науки України, Наук.-метод. центр вищ. освіти ; [редкол.: В.Г. Кремень [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 39. – С. 279–285.

4. Організація самостійної роботи студентів з педагогіки : [навч. посіб.] / Під ред. В.І. Євменова. – Харків : ХДПУ, 2000. – 160 с.

5. Полат Е.С. Разноразное обучение / Е.С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 6. – С. 6–11.

6. Селевко Г.К. Педагогические технологии на основе активизации, интенсификации и эффективного управления / Г.К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2005. – 288 с.

7. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам : Базовый курс лекций / Е.Н. Соловова. – М. : Просвещение, 2002. – 239 с.

8. Шаповалов С.В. Про проблему організації самостійної роботи студентів ВНЗ / С.В. Шаповалов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.zinet.info/27/shapovalov.php>.

9. Шимко І.М. Проблеми самостійної роботи у вищій школі / І.М. Шимко // Рідна школа. – 2005. – № 8. – С. 34–35.